

СТАНОВИЩЕ

**върху дисертационен труд за придобиване на образователна и
научна степен „доктор” по професионално направление
„Техника на безопасността на труда и противопожарна техника”**

**Автор на дисертационния труд: маг. инж. МАРИАНА АЛЕКСАНДРОВА
ЦЕКОВА**

**Тема на дисертационния труд: ИЗСЛЕДВАНЕ НА УСЛОВИЯТА ЗА
БЕЗОПАСНОСТ ПРИ СТРОИТЕЛСТВОТО НА ПЪТИЩА ВЪВ
ВИСОКОПЛАНИНСКИ РАЙОНИ**

**Написал становище: проф. д-р инж. Иван Борисов Евстатиев,
Русенски университет „Ангел Кънчев” – гр. Русе, пенсионер**

1. Общо описание на представените материали

Предоставен е на файл дисертационен труд на **193** стр., разположен в **3** глави, включващ също, общи изводи, виждане на автора за научно-приложни приноси, списък с публикации по дисертационния труд, литературна справка и **7** приложения. Авторефератът е на **46** стр. Представеният списък на публикации по дисертационния труд, съдържа **5** заглавия.

Списъкът на анализирани литературни източници, съдържа **102** публикации.

Считам, че предоставените материали по дисертационния труд отговарят на общо приетите изисквания.

2. Тема и актуалност на дисертационния труд

Тематиката на дисертационния труд е свързана с безопасността на труда в строителството, явяващо се един от рисковите отрасли по отношение на

безопасността на труда поради редица рискови фактори, които съпътстват различните видове строително-монтажни работи.

При строителните дейности, свързани с изграждането на пътища в планински райони, към рисковите фактори следва да бъдат отчетени специфичните рискове, свързани с геодинамичните гравитационни процеси (свлачища, срутища и др.), които могат да се появят, както преди началото на строителството, така и по време на изпълнение на строителните дейности.

Основен проблем, свързан с безопасните условия на труд при строителството на пътища в планински райони е липсата на достатъчно изпълнителски и ръководен състав с необходимата професионална подготовка.

От особена важност е спазването на правилата за безопасност на труда, както и обучението по безопасните условия на труд (БУТ) на работещите.

Актуалността на темата на дисертационния труд се обуславя от необходимостта от намаляването на риска от трудови злополуки, професионални заболявания и трудов травматизъм при работещите в строителството на пътища във високопланински райони чрез оптимизиране на методите и средствата за контрол и управление на специфичните безопасни условия на труд.

Целта на дисертационния труд е изследване, анализиране и оптимизиране условията за безопасност на труда при строителството на пътища във високопланински райони.

Отчитайки по-горе казаното, както и поставената цел, решавана в основните задачи по дисертационния труд, убедено може да се твърди, че темата и целта на дисертационния труд са изключително актуални.

3. Степен на познаване състоянието на проблема и творческа интерпретация на литературния материал

За постигането на целта дисертантът е поставил **3** задачи, последователно решавани в отделните глави на дисертацията. В извършеното литературно проучване (глава 1) е направен подробен анализ на проблема, което показва едно отлично познаване на тематиката. Анализирани са литературни заглавия са **102** и съответстват на темата. От литературните източници **58** са на кирилица и **44** на латиница, **23** са закони, директиви, регламенти, наредби, ръководства, програми, стандарти. Почти всички литературни източници имат интернет адреси и са лесно проследими.

В резултат на анализа на литературните източници е фиксирана целта на дисертационния труд и са поставени задачите за постигането на тази цел.

От предоставения материал, може да се твърди, че докторанта познава много добре състоянието на проблема и творчески е интерпретирал информацията от анализа на литературните източници.

4. Съответствие на избраната методика на изследване и поставената цел и задачи на дисертационния труд с постигнатите приноси

Методиката на изследването включва следните подходи – анализ на състоянието на проблема, сравнения, анкетни проучвания, експертни оценки. За отбелязване е подробният анализ и направени изводи от закони, директиви, регламенти и наредби, свързани със строителството на пътна инфраструктура.

Считам, че избраната методика на изследване съответства на поставената цел и задачи на дисертационния труд.

5. Приноси в дисертационния труд

Съгласен съм с автора за приносите на дисертационния труд. Приносите в настоящия дисертационен труд имат научно-приложен и приложен характер.

Научно-приложни приноси

1. Разработен е Методически подход за оптимизиране на управлението на безопасните условия на труд и превенцията на риска при строителство на планински пътища.

2. Структуриран е Алгоритъм за оценка и превенция на риска при строителството на пътища в планински райони.

Приложни приноси

Към приложните приноси могат да се отнесат:

1. Анализирани са условията за възникване на рискови фактори в процеса на строителство на пътища във високопланински райони.

2. Разработен е нов формуляр на Анкета за оценка спазването на безопасните условия на труд в пътното строителство във високопланински райони.

3. Разработени са насоки и изисквания за създаване на софтуерно приложение за оптимизиране процеса на оценяване въздействието на специфичните рискови фактори при изграждането на планински пътища.

4. Предложени са допълнения към държавните образователни изисквания (ДОИ) в Наредба № 8/ 9.01.2012 г. и Наредба № 7/ 11.03.2020 г.

Приносите се отнасят до обогатяване на знанията в областта на превенцията безопасността при строителство на пътища във високопланински райони.

6. Публикации по дисертационния труд

Публикациите по дисертационния труд са **5** на брой, от които **2** са представени като доклади в международни научни конференции, **2** в Е-журнал ВСУ „Ч.Храбър“ и **1** в списание „Родопи“.

. **Три** от публикациите са самостоятелни, а **2** са в съавторство с научния ръководител на докторанта.

Приемам, че публикациите отразяват основните части на дисертационния труд.

7.Мнения, препоръки, забележки по дисертационния труд

Към работата методични забележки нямам.

За отбелязване е много добрата структура на дисертацията. Всяка глава завършва с резултати и изводи.

Особено добро впечатление прави създаването на **8** инструкции за безопасна работа с различни видове техника в условията на високопланински райони, както и Предложените допълнения към държавните образователни изисквания (ДОИ) в Наредба № 8/ 9.01.2012 г. и Наредба № 7/ 11.03.2020 г.

Приемам тези инструкции и Предложените допълнения като внедрявания на резултатите от дисертационния труд.

8.ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Считам, че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и на Процедурните правила на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“. Постигнатите резултати ми дават основание да предложа да бъде придобита образователната и научна степен **„Доктор“** от **маг. инж. МАРИАНА АЛЕКСАНДРОВА ЦЕКОВА** в професионално направление 5.7.“Архитектура, строителство и геодезия“, по докторска програма „Техника на безопасността на труда и противопожарна техника”.

30.09.2023 г.

Подпис:

/проф. д-р инж. И. Евстатиев/